

ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (esimene koda laiendatud koosseisus)

22. veebruar 2006 *

Kohtuasjas T-34/02,

EURL Le Levant 001, asukoht Pariis (Prantsusmaa), ja teised hagejad, kelle nimed on loetelud käesoleva hagiavalduse lisas, esindajad: advokaadid P. Kirch ja N. Chahid-Nourai, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hagejad,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: G. Rozet, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

mille esemeks on nõue tühistada komisjoni 25. juuli 2001. aasta otsus 2001/882/EÜ, mis puudutab Prantsusmaa poolt arenguabi vormis antud riigiabi reisilaevale Le Levant, mille ehitas Alstom Leroux Naval kasutamiseks Saint-Pierre'il ja Miquelonil (EÜT L 327, lk 37),

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS
(esimene koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: koja esimees B. Vesterdorf, kohtunikud J. D. Cooke, R. García-Valdecasas, I. Labucka ja V. Trstenjak,

kohtusekretär: ametnik J. Plingers,

arvestades kirjalikus menetluses ja 27. septembri 2005. aasta kohtuistungil esitatud,

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik

Loi Pons ja komisjoni otsus mitte esitada vastuväiteid EÜ artiklite 87 ja 88 alusel

- ¹ Käesolevas asjas on küsimus riigiabist maksumäära vähendamise kaudu teatud ülemeremaadesse tehtud investeeringutelt, mis on algselt kehtestatud Prantsusmaa 11. juuli 1986. aasta seadusega (seadus nr 86-824 1986. aasta eelarve muutmise kohta, *JORF*, 12.7.1986, lk 8688), mida kutsutakse „loi Pons”.

- 2 13. augustil 1992 teatasid Prantsuse ametiasutused nendest meetmetest komisjonile, et viimane saaks otsustada, kas meetmed on kooskõlas riigiabi suhtes kohaldatavate õigusnormidega.
- 3 27. jaanuari 1993. aasta kirjas informeeris komisjon Prantsusmaa valitsust otsusest, et komisjonil ei ole loi Pons'is ette nähtud maksualaste meetmete suhtes EÜ asutamislepingu artikli 92 (muudetuna EÜ artikkel 87) ja EÜ asutamislepingu artikli 93 (nüüd EÜ artikkel 88) alusel vastuväiteid.

Nõukogu direktiiv 90/684/EMÜ laevaehitusele antava abi kohta

- 4 Nõukogu 21. detsembri 1990. aasta direktiiv 90/684/EMÜ laevaehitusele antava abi kohta (EÜT L 380, lk 27; edaspidi „seitsmes direktiiv“) sätestab spetsiifilised reeglid selles sektoris antavale abile, mis kehtestavad erandi EÜ asutamislepingu artikli 92 lõikes 1 (muudetuna EÜ artikli 87 lõige 1) sätestatud üldise keelu suhtes. Seitsmenda direktiivi asjakohaste sätete kehtivust pikendati nõukogu 22. detsembri 1995. aasta määrusega (EÜ) nr 3094/95 (EÜT L 332, lk 1) ja nõukogu 27. septembri 1996. aasta määrusega nr 1904/96 (EÜT L 251, lk 5), mis mõlemad reguleerivad laevaehitusele antavat abi.
- 5 Seitsmenda direktiivi II peatüki pealkirjaga „Põhitegevuseks antav abi“ artikli 4 lõige 1 sätestab, et „[t]ootmisalast abi laevaehituseks ja laevade ümberehituseks võib pidada ühisturuga kokkusobivaks tingimusel, et antud abi kogusumma osatähtsus lepingus ei ületa toetusekvivalenti arvestades teatud ühtset ülemmäära, mis on teatud protsent lepingu hinnast ilma abita, edaspidi nimetatud „ülemmäär““. [Siin ja edaspidi on direktiivi tsiteeritud mitteametlikus tõlkes.]

6 Seitsmenda direktiivi artikli 4 lõige 7 sätestab:

„Laevaehituse ja laevade ümberehitusega seotud abile, mis on arenguriigile antav arenguabi, ülemmäära ei kohaldata. Sellist abi võib pidada ühisturuga kokkusobivaks, kui see on kooskõlas Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) töögrupi nr 6 poolt selleks kehtestatud tingimustega, mis on sätestatud tema kokkuleppes käsituslepe [laevade ekspordikrediidid 3. augustist 1981] artiklite 6, 7 ja 8 tõlgendamise kohta või selle kokkuleppe mis tahes hilisemas muudatuses või paranduses.

Enne iga seda liiki abiprojekti elluviimist tuleb sellest eelnevalt komisjoni teavitada. Komisjon kontrollib eelkõige kavandatud abi konkreetset „arengualast” sisu ja teeb kindlaks, kas sellele kohaldub esimeses lõigus nimetatud kokkulepe.”

Haldusmenetlusega seotud sätted

- 7 Nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määrus (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli [88] kohaldamiseks (EÜT L 83, lk 1), jõustus 16. aprillil 1999.
- 8 Nimetatud määruse artikli 1 punktis h sätestatud definitsiooni kohaselt on huvitatud pool „mis tahes liikmesriik, isik, ettevõtja või ettevõtjate ühendus, kelle huve võib abi andmine mõjutada, eriti abisaaja, konkureerivad ettevõtjad ja ametiliidud.”

9 Määruse nr 659/1999 artikli 4 lõige 4 sätestab, et kui komisjon pärast esialgset uurimist leiab, et teatatud meetmete ühisturuga kokkusobivuse kohta ilmnes kahtlusi, on ta kohustatud algatama ametliku uurimismenetluse. Sama määruse artikli 26 lõike 2 kohaselt „[k]omisjon avaldab [...] Teatajas vastavalt artikli 4 lõikele 4 tehtud otsused autentses keeles”.

10 Määruse nr 659/1999 artikli 6 lõige 1, mis reguleerib ametlikku uurimismenetlust, sätestab:

„Ametliku uurimismenetluse algatamise otsuses esitatakse kokkuvõtlikult asjakohased faktid ja õigusküsimused ning see sisaldab komisjoni esialgset hinnangut selle kohta, kas kavatsetud meetmel on abi iseloom, ja kahtlusi selle ühisturuga kokkusobivuse kohta. Otsuses kutsutakse kõnealust liikmesriiki ja teisi huvitatud pooli üles esitama märkusi ettenähtud aja jooksul, mis tavaliselt ei ületa ühte kuud. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib komisjon seda tähtaega pikendada.”

11 Määruse nr 659/1999 artikli 14 lõige 1, mis reguleerib abi tagastamist, täpsustab:

„Kui ebaseadusliku abi korral tehakse negatiivne otsus, nõuab komisjon, et kõnealune liikmesriik peab võtma kõik vajalikud meetmed, et abisaajalt abi tagasi saada [...]. Komisjon ei nõua abi tagastamist, kui see on vastuolus ühenduse õiguse üldpõhimõttega.”

Vaidluse aluseks olevad asjaolud ja menetlus

Projekti Le Levant kirjeldus

- 12 Vastavalt haldusmenetluse käigus Prantsuse ametiasutuste poolt komisjonile saadetud kirjeldusele oli asjassepuutuva projekti (edaspidi „projekt Le Levant”) eesmärk loi Pons kaudu tagada Le Levant kruisilaeva finantseerimine ja käitamine umbes 7 aasta jooksul füüsilistest isikutest investorite poolt just selle projekti jaoks asutatud ühe osanikuga osaühingute (EURL) kaudu, kellele kuulusid osad spetsiaalses mereõiguslikus kaasomandis.
- 13 Investorite huvi selles projektis osaleda oli võimalus nende maksustatavast tulust loi Pons alusel maha arvata tehtud investeringu maksumus ning kulud, mis olid seotud laeva omandamisega (maksustatava tulu vähendamise huvi), hoidmisega (amortisatsioon) ja käitamisest võimalikult tuleneva kahjumiga.
- 14 Prantsuse ametiasutused on kirjeldanud projekti Le Levant õiguslikku ja rahalist struktuuri järgnevalt. 9. detsembril 1996 asutas üks oluline Prantsuse pank (edaspidi „Pank”) laeva Le Levant kaasomandi, mis oli jagatud 740. mõtteliseks osaks ehk „kaasomandi osaks”. Kaasomandit juhtis Compagnie des îles du Levant (edaspidi „CIL”) mandaadi alusel, mille esemeks oli just ehituslepingu sõlmimine ehitaja Alstom Leroux Naval’iga ja laeva käitamise juhtimine. 1997. aasta jooksul asutasid kaasomanikest füüsilised isikud igauks EURL-i, kellele Pank müüs kaasomandi osad avalikul pakkumisel. Seitsme aasta jooksul kohustus CIL nimetatud mereõigusliku kaasomandi arvel laeva käitama, hooldama ning seda tehniliselt ja kaubanduslikult juhtima. Samuti oli CIL võtnud endale investorite ees kohustuse käitamisega tagada

teatud minimaalne brutotulemus ja hüvitada võimalik prognoositust suurem kahju. Mandaadi täitmise tasuks pidi CIL igal aastal saada laeva opereerimise tasuna teatud protsendi kaasomandi esemelt teenitud brutotulust, käitamise tagatisena teatud protsendi kasumlikust käitamisest tekkivast brutotulust ja kaasomandi juhtimise tasuna kindaksmääratud summa.

- 15 Pank võttis endale investorite ees kohustuse omandada EURL-ide osad 15. detsembriks 2003. Lisaks kohustus iga EURL 29. veebruariks 2004 Pangale kaasomandi osad üle andma. CIL oli omakorda kohustatud enne 31. jaanuari 2004 Pangalt välja ostma kõik kaasomandi osad ja Pank oli kohustatud enne 29. veebruari 2004 need CIL-ile üle andma.

Haldusmenetlus

- 16 1998. aasta lõpus sai komisjon meedia kaudu teada, et reisilaeva Le Levant, mille Alstom Leroux Naval ehitas Prantsusmaal hinnaga 228,55 miljonit Prantsuse franki (FRF), finantseeriti maksusoodustuste andmise teel investeringute eest Prantsuse ülemeremaadesse.
- 17 Pärast esialgset uurimist, mille käigus Prantsuse ametiasutused esitasid komisjonile oma asjakohased märkused ja seda nimelt 12. mai 1999. aasta kirjaga, teatas komisjon Prantsuse ametiasutustele 2. detsembri 1999. aasta kirjaga otsusest algatada EÜ artikli 88 lõikes 2 ette nähtud menetlus C 74/99 (endine NN 65/99) riigiabi andmisest teatamata jätmise alusel seoses Prantsusmaa poolt Saint-Pierre'ile ja Miquelonile arenguabi andmisega (laevaehitus). See otsus avaldati Euroopa Ühenduste Teatajas 5. veebruaril 2000 (EÜT C 33, lk 6; edaspidi „menetluse algatamise otsus“). Komisjon märkis menetluse algatamise otsuses, et arvestades

seitsmenda direktiivi artikli 4 lõiget 7, on tekkinud kahtlusi asjaomase projekti „arengualase” sisu suhtes. Muu hulgas paluti menetluse algatamise otsuses huvitatud pooltel esitada oma märkused kolme kuu jooksul alates otsuse avaldamisest.

- 18 Prantsuse ametiasutused edastasid märkused 12. jaanuari ja 14. juuni 2000. aasta kirjadega ning 27. aprilli ja 11. juuni 2001. aasta kirjadega. CIL esitas haldusmenetluses samuti oma märkused 18. novembri 1999. aasta ja 3. märtsi 2000. aasta kirjadega.
- 19 13. juuli 2001. aasta kirjas palus EURL Le Levant 114, üks projekt Le Levant'ga seotud EURL-idest, komisjoni täpsustada oma seisukohta isikute suhtes, kes komisjoni arvates olid kontrollitava abi saajad. EURL Le Levant 114 palus nimelt komisjonil kinnitada, et tema ei kuulunud poolelioleva haldusmenetluse huvitatud poolte hulka.
- 20 Kuna komisjon EURL-ile Le Levant 114 kirjalikult ei vastanud, kordas ta oma palvet 19. juuli 2001. aasta kirjas. Selles kirjas viitas ta ka sellele, et teda on informeeritud komisjoni kavatsusest asi läbi vaadata 25. juulil 2001 ja palus, et komisjon annaks talle mõistliku tähtaja oma märkuste esitamiseks menetluse kohta. Tuginedes määruse nr 659/1999 artikli 6 lõike 1 viimasele lausele, esitas ta mitmeid argumente oma palve põhjendamiseks, väites eriti, et arvestades menetluse algatamise otsuses esitatud asjaolusid, sai ta õigustatult eeldada, et teda haldusmenetlus ei puuduta.
- 21 Komisjon vastas mõlemale EURL-i Le Levant 114 kirjale 24. juuli 2001. aasta kirjaga, piirdudes teatega, et huvitatud pooltele ette nähtud märkuste esitamise tähtaeg on juba ammu möödunud.

Vaidlustatud otsus

- 22 25. juulil 2001 võttis komisjon vastu otsuse 2001/882/EÜ, mis puudutas Prantsusmaa poolt arenguabi vormis antud riigiabi reisilaevale Le Levant, mille ehitas Alstom Leroux Naval kasutamiseks Saint-Pierre'il ja Miquelonil (edaspidi „vaidlustatud otsus“). Vaidlustatud otsus avaldati Euroopa Ühenduste Teatajas 12. detsembril 2001 (EÜT L 327, lk 37).
- 23 Vaidlustatud otsuse kohaselt anti abi 1996. aastal, mil grupp erainvestoreid omandas mereõigusliku kaasomandi kaudu Panga initsiatiivil reisilaeva Le Levant. Laev renditi seejärel Prantsuse äriühingu tütarettevõtjale CIL, mis oli registreeritud Prantsusmaa ülemere territooriumil Wallis ja Futuna. Investoritel oli õigus investeeritud summad maksustatavast tulust maha arvata loi Pons alusel, mis kehtestas komisjon poolt 1992. aastal heaks kiidetud maksurežiimi. Need maksusoodustused võimaldasid CIL-il laeva käitada soodustingimustel (5. ja 6. põhjendus). Maksusoodustustest tekkinud abi summaks oli 78 miljonit Prantsuse franki (11,9 miljonit eurot) (7. põhjendus). Investoritel oli õigus ja kohustus neile kuuluvad osad 5 aasta möödudes, st 2004. aasta alguses ära müüa. CIL-il oli omakorda õigus ja kohustus need osad osta hinnaga, mis võimaldas abi väärtuse ülekandumise temale. Abi anti tingimusel, et CIL kohustub laeva käitama vähemalt 5 aasta jooksul, kasutades Saint-Pierre'i ja Miqueloni peamise alg- ja sihtkohana 160 päeva aastas (5. põhjendus).
- 24 Vaidlustatud otsuses uuritakse antud abi seitsmenda direktiivi artikli 4 lõike 7 sätteid silmas pidades, „arvestades, et tegemist on laevaehitusega seotud arenguabiga 1996. aastal abimeetme (loi Pons) raames, mis oli heaks kiidetud 1992. aastal“ (16. põhjendus).

- 25 Vaidlustatud otsuse kohaselt nähtub sellest kontrollist, et projekt Le Levant vastas OECD poolt määratletud arenguabi tingimustele, mille komisjon tõi välja liikmesriikidele 3. jaanuaril 1989 saadetud kirjas (18., 19. ja 21. põhjendus).
- 26 Samas, kohaldades põhimõtet, mis tuleneb Euroopa Kohtu 5. oktoobri 1994. aasta otsusest kohtuasjas C-400/92: Saksamaa vs. komisjon (EKL 1994, lk I-4701), et komisjon on kohustatud eraldi uurima abi „arengualase” sisu ja OECD tingimuste järgimist, asus komisjon vaidlustatud otsuses seisukohale, et projektil Le Levant puudus tõeline „arengualane” sisu eespool viidatud kohtupraktika tähenduses, arvestades, et sellest projektist Saint-Pierre’ile ja Miquelonile tekkivad majanduslikud ja sotsiaalsed hüved ei olnud piisavad (20., 22.–33. põhjendus).
- 27 Seetõttu sätestab vaidlustatud otsuse artikkel 1, et „Prantsusmaa poolt maksusoodustuste kaudu ja arenguabi vormis antud riigiabi reisilaevale Le Levant [...] ei saa käsitleda tõelise arenguabina [seitsmenda direktiivi] artikli 4 lõike 7 tähenduses ning seetõttu on see ühisturuga kokkusobimatu”.
- 28 Abisaajate kindlaksmääramise osas — kellelt ühisturuga kokkusobimatu abi tagasimaksmist nõuda — kirjeldas vaidlustatud otsus järgemööda investorite, laeva operaatore (CIL) ja laeva ehitaja olukorda.
- 29 Vaidlustatud otsuse kohaselt olid abi vahetud saajad investorid, kes said maksusoodustusi (35. põhjendus). Vaidlustatud otsus kordab seeläbi Prantsuse ametiasutuste argumente, et investorid said soodustusi tänu maksusoodustustele ja et laev oli nende kaasomandis (36. põhjendus). Seega „pole kahtlust, et abi tuleb tagastada just investoritel, kes on otsesed abisaajad ja laeva tegelikud omanikud” (39. põhjendus).

- 30 Laeva operaatori kohta (CIL) märgitakse vaidlustatud otsuses, et investorid saavad jätkuvalt maksusoodustusi kuni hetkeni, mil laev müüakse, st kuni 2004. aasta alguseni, ja et teadolevalt oli müügi hind selline, et abi kandus üle operaatorile CIL. Alates hetkest, mil laev on CIL-ile müüdud soodushinnaga, on peamine abisaaja tema (36. põhjendus). Vaidlustatud otsuses märgitakse veel, et „[k]ui laev müüdi CIL-ile turuhinnast madalama hinnaga ja abi seetõttu sellele äriühingule üle kandus, on [CIL] isik, kellele tuleb abi tagastada” ja et „[k]una see müük [ei pruugi toimuda] enne 2003. aasta keskpaika, ei saa operaatorit CIL käsitleda hetkeolukorras abi tagastamiseks kohustatud isikuna” (40. põhjendus).
- 31 Laeva ehitaja suhtes märgitakse vaidlustatud otsuses, et tema on kaudne abisaaja, kuna see võimaldas tal saada tellimust, mida ta võib-olla muidu ei oleks saanud (37. põhjendus). Samas leitakse vaidlustatud otsuses, et laeva ehitaja ei ole abi tagastamiseks kohustatud isik, kuna teda ei saa pidada vastutavaks laeva kasutamise eest pärast tellimuse üleandmist, ja et käesolevas asjas kohaldatavad reeglid tema suhtes ei kohaldu (41. põhjendus).
- 32 Edasi nõutakse vaidlustatud otsuse artiklis 2 Prantsuse Vabariigilt kõikide vajalike meetmete võtmist, et „lõpetataks artiklis 1 nimetatud abi andmine, mida on abisaajatele võimaldatud ebaseaduslikult, ning nõutaks see tagasi investoritelt, kes on otsesed abisaajad ja reisilaeva hetkeomanikud”.

Seotud kohtumenetlused

- 33 8. oktoobril 2001 esitas Prantsusmaa Euroopa Kohtule vaidlustatud otsuse tühistamise hagi, milles ta vaidlustas komisjon hinnangu, et vaidlustatud abi ei ole „arenguabi”.

- 34 20. veebruaril 2002 esitasid EURL Le Levant 001 ja teised hagejad, juriidilised ja füüsilised isikud, kelle nimed on loetletud hagiavalduse lisas, Esimese Astme Kohtule käesoleva hagiavalduse.
- 35 23. aprilli 2002. aasta eraldi dokumendiga esitasid B ja 255 muud hagejat ajutiste meetmete kohaldamise taotluse, milles paluti esiteks peatada vaidlustatud otsuse täitmine kuni Euroopa Kohus on lahendanud tühistamishagi, ja teiseks taotluse, milles paluti peatada vaidlustatud otsuse täitmine kuni Esimese Astme Kohus on läbi vaadanud esimese taotluse.
- 36 Esimese Astme Kohtu presidendi 25. juuni 2002. aasta määrusega kohtuasjas T-34/02 R: B vs. komisjon (EKL 2002, lk II-2803) jäeti ajutiste meetmete kohaldamise taotlus rahuldamata.
- 37 Esimese Astme Kohtu viienda, laiendatud koja esimehe 30. aprilli 2002. aasta määrusega peatati kohtuasja T-34/02 arutamine kuni ajani, mil Euroopa Kohus lõpetab menetluse kohtuasjas C-394/01.
- 38 3. oktoobri 2002. aasta otsusega kohtuasjas C-394/01: Prantsusmaa vs. komisjon (EKL 2002, lk I-8245) jättis Euroopa Kohus hagi rahuldamata, märkides, et Prantsusmaa esitatud erinevad argumendid komisjoni esitatud hinnangutele tööhõive hoogustumise ja majanduslike hüvede suhtes ei olnud põhjendatud või ei olnud selle liikmesriigi poolt esitatud haldusmenetluse käigus. Seega jätkatakse seoses nimetatud kohtuasja lahendamiseiga käesoleva kohtuasja läbivaatamist.
- 39 Menetlust korraldavate meetmete raames kutsus Esimese Astme Kohus 22. oktoobril 2004 pooli esitama seisukoht kahes küsimuses, hageja vastas 19. novembri 2004. aasta kirjaga ja komisjon 18. novembri 2004. aasta kirjaga.

- 40 Esiteks palus Esimese Astme Kohus pooltel vastata küsimusele, kas reisilaev on CIL-ile müüdud ja kui on, siis kas müügi hind võimaldas abi väärtuse ülekandumise.
- 41 Vastuses märkisid hagejad, et reisilaev Le Levant müüdi CIL-ile 2. jaanuaril 2004. Sel kuupäeval ostis CIL välja laeva 738 kaasomandi osa, mis ei olnud tema valduses, hinnaga 17 731 821 eurot. Hagejate hinnangul määrati see summa kindaks vastavalt kogu projekti alguses kokkulepitud ostu-müügi optsioonile ja see vastas umbes 50 protsendile kaasomandi osade esialgsest väärtusest — mis osteti koguhinnaga 35 789 508 eurot. Alates 2. jaanuarist 2004 oli CIL vaidlustatud otsuses analüüsitud reisilaeva Le Levant kaasomandi moodustanud 740 kaasomandi osa ainus omanik ja kaasomand seetõttu lõppes.
- 42 Komisjon märkis omalt poolt, et tal puudub igasugune informatsioon laeva müügihinna kohta, et teha järeldusi selle kohta, kas müügi hinnas väljendus abi väärtuse ülekandumine.
- 43 Teises küsimuses palus Esimese Astme Kohus pooltel selgitada, kas juhul, kui selgub, et investorid enam reisilaeva Le Levant omanikud ei olnud ja et reisilaeva müügihinnas kandus abi üle CIL-ile, saab asjassepuutuvatelt investoritelt antud abi tagasi nõuda.
- 44 Vastuseks täpsustasid hagejad, et nende hinnangul ei saa abi investoritelt enam tagasi nõuda, arvestades, et alates 2. jaanuarist 2004. oli laeva Le Levant omanik CIL ja et tema oli ka tegelik siin käsitletava abi saaja, kuna see äriühing sai laeva omanikuna ja turul aktiivse ettevõtjana majanduslikku kasu tavalistest turutingimustest soodsamatel tingimustel tänu Prantsuse ametiasutuste sekkumisele. Seetõttu ei ole hagejad kindlad, et vaidlustatud otsuse artiklit 2, mille kohaselt Prantsusmaa pidi võtma kõik vajalikud meetmed, et abi nõutaks tagasi investoritelt,

on üldse võimalik täita. Ta toonitas, nagu on märgitud ka vaidlustatud otsuse enda 36. ja 40. põhjenduses, et vaidlustatud otsuse resolutiivosa artikli 2 alus langes ära päeval, mil abi väärtus kandus üle laeva operaatorile CIL. Hagejad märkisid veel seda, et kuigi nad jäävad oma tühistamishagis esitatud nõude juurde, võib Esimese Astme Kohus igal juhul ja sõltumatult tühistamishagi väidetest asuda seisukohale, et pärast vaidlustatud otsuse vastuvõtmist ei saa abi enam erainvestoritelt tagasi nõuda.

- 45 Komisjon on arvamusel, et Esimese Astme Kohtu teine küsimus ei ole asjakohane käesolevas asjas, mis käsitleb vaidlustatud otsuse õiguspärasust, ja seda tuleb seega hinnata vaid informatsiooni alusel, mis oli komisjoni valduses haldusmenetluse käigus. Esimese Astme Kohtu teine küsimus tõstatab vaidlustatud otsuse täidetavuse problemaatika, mille suhtes peab asjakohane liikmesriik komisjoni poole pöörduma halduskoostöö korras, et talle teatada kõikidest võimalikest küsimustest või raskustest, mis võivad tekkida nimetatud otsuse täitmisel või takistada selle täitmist.
- 46 16. detsembril 2004 kutsus Esimese Astme Kohus pooled mitteformaalsele nõupidamisele esimese, laiendatud koja esimehe ja ettekandja-kohtunikuga. Nõupidamine leidis Esimese Astme Kohtus aset 24. jaanuaril 2005.
- 47 Ettekandja-kohtuniku ettekande alusel otsustas Esimese Astme Kohus (esimene, laiendatud koda) avada suulise menetluse ja menetlust korraldavate meetmete raames paluti hagejatel ja komisjonil kohtule esitada teatud dokumente.
- 48 Hagejate 9. augusti 2005. aasta kirjaga ja komisjoni 28. juuli 2005. aasta kirjaga esitasid pooled Esimese Astme Kohtule nõutud dokumendid.

49 Poolte kohtukõned ja vastused Esimese Astme Kohtu esitatud küsimustele kuulati ära 27. septembri 2005. aasta kohtuistungil.

Poolte nõuded

50 Hageja palub Esimese Astme Kohtul:

- tühistada vaidlustatud otsus;
- teise võimalusena tuvastada, et erainvestoritelt ei saa abi vaidlustatud otsuse artikli 2 alusel tagasi nõuda;
- mõista kohtukulud välja komisjonilt.

51 Komisjon palub Esimese Astme Kohtul:

- tunnistada hagi põhjendamatuks ja jätta hagi rahuldamata;
- mõista kohtukulud, sealhulgas ajutiste meetmete kohaldamise menetluse kulud, välja hagejatelt.

Õiguslik käsitlus

Teatud hagejate poolt esitatud hagiavalduse vastuvõetavus

1. Volitused teatud EURL-ide nimel hagiavalduse esitamiseks

— Poolte argumendid

- 52 Komisjon märgib, et hagejaid esindav advokaat osaleb käesolevas menetluses volituse alusel, mis on talle antud nii erinevate hagejaks olevate EURL-ide juhatajate poolt kui ka iga sellise EURL-i ainuosaniku poolt. Selles osas märgib komisjon, et mitmete EURL-ide juhatajate poolt advokaadile antud volitus on „alla kirjutatud” templiga ja neil puudub kuupäev. Komisjon lisab, et kümne EURL-i — EURL Le Levant 3, Le Levant 4, Le Levant 73, Le Levant 96, Le Levant 150, Le Levant 153, Le Levant 182, Le Levant 209, Le Levant 272 ja Le Levant 273 — ainuosanike poolt väljastatud volitustel puudub kuupäev. Ta toonitab ka seda, et kaheksa EURL-i ainuosanikud — EURL Le Levant 15, Le Levant 20, Le Levant 46, Le Levant 144, Le Levant 203, Le Levant 250, Le Levant 251 ja Le Levant 269 — ei ole advokaadile mingit volitust andnud. Komisjon jätab nende volituste kehtivuse Esimese Astme Kohtu otsustada.
- 53 Hageja on seisukohal, et Esimese Astme Kohtu kodukorra artikkel 44 sätestab vaid, et esitatud peab olema tõend selle kohta, et volitus on *ad litem* selleks pädeva isiku poolt advokaadile antud ning see artikkel ei sätesta volikirjale täpseid vorminõudeid. Käesolevas asjas ei vaidlusta komisjon aga asjaolu, et EURL-i juhataja on igati volitatud juhitava äriühingu nimel ja arvel tegutsema. Lisaks märgivad hagejad, et kui Esimese Astme Kohus seda vajalikuks peab, võib kohus neilt igal ajal kodukorra artikli 44 lõike 6 alusel hagiavalduses esinevate puuduste kõrvaldamist nõuda.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

54 Kodukorra artikli 44 lõige 5 sätestab:

„Kui hageja on eraõiguslik juriidiline isik, lisab ta hagiavaldusele:

a) oma põhikirja või äsjase väljavõtte äriregistrist või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrist või juriidilise isiku olemasolu tõendava muu dokumendi;

b) tõendid selle kohta, et hageja advokaadile on nõuetekohaselt andnud volitused selleks õigustatud isik.”

55 Esiteks, mis puutub asjaolusse, et erinevate EURL-ide juhatajate poolt advokaatidele antud volitused ei ole allkirjastatud, siis tuleb märkida, et need volitused on antud just spetsiaalselt enne hagiavalduse esitamist, kuna need on üheks hagiavalduse lisaks. Volitustel allkirjade puudumisest ei saa järeldada, et EURL-ide esitatud hagi on vastuvõetamatu. Samasugune vastus tuleb anda argumendile asjaolu kohta, et kümne EURL-i — EURL Le Levant 3, Le Levant 4, Le Levant 73, Le Levant 96, Le Levant 150, Le Levant 153, Le Levant 182, Le Levant 209, Le Levant 272 et Le Levant 273 — ainuosaniku poolt antud volitustel puudub kuupäev.

56 Teiseks, mis puutub asjaolusse, et erinevate EURL-ide juhatajate poolt advokaatidele antud volitused olid allkirjastatud allkirjakujulise templijäljega, millel oli märgitud asjakohase juhataja nimi ja ametikoht, tuleb märkida, et templi kasutamist selgitab asjaolu, et kuna mitmel EURL-il on allkirjaõiguslik juhataja üks ja sama isik, on ta

oma nõusoleku väljendamiseks iga volituse omakäelise allkirjastamise asemel kasutanud templit. Templiga tehtud allkirjadest nendel volitustel ei saa veel järeldada, et EURL-ide hagiavaldus on vatsuvõetamatu, kui puuduvad muud alused, mis seaksid juhataja nõusoleku kahtluse alla.

- 57 Kolmandaks, mis puutub asjaolusse, et kaheksa EURL-i — EURL Le Levant 15, Le Levant 20, Le Levant 46, Le Levant 144, Le Levant 203, Le Levant 250, Le Levant 251 et Le Levant 269 — ainuosanikku ei ole andnud advokaadile mingit volitust, tuleb vaid märkida, et juhataja poolt advokaadile antud volitusest piisab, et see advokaat saaks neid äriühinguid esindada — seda enam, et komisjoni märkused ei sea küsimuse alla juhataja pädevust, vaid piirduvad kriitikaga volituste vormi teatud aspektide suhtes, nimelt kuupäeva puudumise ja allkirjastamiseks templi kasutamise kohta.
- 58 Eeltoodust nähtub, et ükski komisjon poolt esitatud argument ei sea kahtluse alla erinevate EURL-ide poolt esitatud hagi vastuvõetavust.

2. Volitused teatud füüsiliste isikute esindamiseks

— Poolte argumendid

- 59 Komisjon selgitab, et 256-st hagi esitanud füüsilisest isikust nelja volitustel puudub nende alla kirjutamise koht ja kuupäev. Ta jätab nende volituste kehtivuse Esimese Astme Kohtu otsustada.

- 60 Hagejad kinnitavad, et kodukorrast ei nähtu, et advokaadile antud volituse esitamine on seatud hagiavalduse vastuvõetavuse tingimuseks. Tegelikult piisab sellest, kui volitatud advokaat tõendab oma advokaadi staatust, ning ta peab esitama volikirja ainult siis, kui see vaidlustatakse (Euroopa Kohtu 16. veebruari 1965. aasta otsus kohtuasjas 14/64: *Barge vs. Ülemamet*, EKL 1965, lk 69, ja Esimese Astme Kohtu 26. septembri 1990. aasta otsus kohtuasjas T-139/89: *Virgili-Schettini vs. parlament*, EKL 1990, lk II-535).

— Esimese Astme Kohtu hinnang

- 61 Eraõiguslikest isikutest investoritel on käesolevas asjas topelt staatus. Esiteks on nad hagejaks olevate EURL-ide ainuosanikud ning nendena esitasid nad eespool käsitletud volitused, et volitatud advokaat saaks neid EURL-e Esimese Astme Kohtus esindada. Investorid on samuti füüsilised isikud ning nendena volitasid nad advokaati end käesolevas asjas esindama.

- 62 Kodukorra artikli 44 lõikes 3 on sätestatud:

„Poolt abistav või esindav advokaat peab kohtukantseleile esitama tõendi, mis näitab, et tal on õigus esineda liikmesriigi või muu EMP lepingu osalisriigi kohtus.”

- 63 Sellest sättest nähtub, et hagi esitamiseks ei pea advokaat tõendama nõuetekohases vormis antud volituse olemasolu, vaid esitab selle ainult siis, kui see vaidlustatakse (eespool viidatud kohtuotsus *Barge vs. Ülemamet*, lk 78).

- 64 Kodukord lubab seega, et füüsilisi isikuid võib advokaat esindada ilma vastavat volitust esitamata; juriidiliste isikute puhul peab ta seda aga tegema. Põhimõtteliselt piisab sellest, kui advokaat esitab tõendi liikmesriigi advokatuuri kuulumise kohta. Sellest formaalsusest piisab ning see on käesolevas asjas täidetud.
- 65 Igal juhul puudutavad komisjoni märkused asjaolu, et 256-st hagi esitanud füüsilisest isikust nelja volitustel puudub nende allakirjutamise koht ja kuupäev. Need volitused on siiski antud enne hagiavalduse esitamist, kuna need on lisatud hagiavaldusele, ning nende allakirjutamise koha küsimus ei ole käesolevas asjas oluline. Seega kuupäeva ja koha puudumine neil volitustel ei ole käsitletav puudusena, mis tuleks kõrvaldada.
- 66 Eespool esitatud põhjendustest nähtub, et ükski komisjoni esitatud argument ei sea kahtluse alla hagi vastuvõetavust hagejaks olevate füüsiliste isikute seisukohast.
- 67 Järelikult tuleb asja läbivaatamist takistavate asjaolute kohta esitatud komisjoni väited tagasi lükata.

Sisu

- 68 Hagejad esitavad oma hagi toetuseks üksteist väidet. Esimene väide tugineb komisjoni pädevuse puudumisele ning EÜ artikli 3 lõike 1 punkti g, EÜ artiklite 5, 87 ja 211, samuti Euroopa Inimõiguste ja Põhivabaduste Kaitse Konventsiooni (edaspidi „EIÕK”) esimese lisaprotokollis artikli 1 rikkumisele. Teine väide põhineb EÜ artikli 88 lõikes 2, määruse nr 659/1999 artiklis 6 ning EIÕK artiklis 6 ette

nähtud menetluslikel tagatistel. Kolmas väide tugineb EÜ artikli 87 lõike 1 rikkumisele. Neljas väide põhineb seitsmenda direktiivi artikli 4 lõike 7 rikkumisel. Viies väide tugineb õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumisele. Kuues väide põhineb õiguskindluse põhimõtte rikkumisel. Seitsmes väide tugineb määruse nr 659/1999 artikli 14 rikkumisele. Kaheksas väide põhineb sisuliste ebatäpsuste ja ilmsete kaalutusvigade esinemisel faktiliste asjaolude hindamisel. Üheksas väide tugineb põhjendamiskohustuse rikkumisele. Kümnes väide põhineb EÜ artikli 153 lõike 2 rikkumisel. Üheteistkümnes väide tugineb komisjoni 12. jaanuari 2001. aasta määruse (EÜ) nr 69/2001, mis käsitleb EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (EÜT L 10, lk 30), rikkumisele.

- 69 Esmalt, enne kolmanda ja üheksanda väite toetuseks esitatud argumentide kontrollimist tuleb kontrollida teist väidet.

1. Teine väide

— Poolte argumendid

- 70 Hagejad heidavad komisjonile ette, et ta on rikkunud EÜ artikli 88 lõikes 2 ja selle sätte kohaldamiseks vastu võetud määruse nr 659/1999 artiklis 6 ette nähtud õigust olla ära kuulatud ning EIÕK artiklis 6 sätestatud põhimõtteid. Nad kinnitavad, et vaidlustatud otsus rikub nende õigusi, nimetades neid ebaseadusliku riigiabi otsesteks saajateks, mille summa nad peavad tagastama, ning väidavad, et neile ei ole kunagi tehtud ettepanekut või antud õigust selle kohta oma märkusi esitada.

71 Esiteks kinnitavad hagejad, et nad ei saanud menetluse algatamise otsusest järeldada, et neid võiks nimetada abisaajateks, kuna sellest otsusest võis aru saada nii, et nimetatud abi on antud laevaehitajale või laeva operaatorile CIL. Seega oleks komisjon pidanud menetluse algatamise otsuse avaldamise järel abisaajatega seotud analüüsi muutmise tõttu avaldama uue menetluse algatamise otsuse, andma hagejatele märkuste esitamiseks tähtaja või võtma vajalikud meetmed nende tähelepanu juhtimiseks neile lõplikus otsuses antud seni tundmatule staatusele, mis erines oluliselt menetluse algatamise otsuses ette nähtud staatusest. Sellised märkused olid seda enam vajalikud, et vaidlustatud otsus muutis komisjoni varasemat „abisaajaks oleva ettevõtja” mõistega seotud praktikat, kohaldades seda rahalise panuse kaudu osalevatele erainvestoritele, et selles otsuses ei olnud arvestatud loi Pons varasemat heakskiitmist komisjoni poolt ning et selles ei olnud samuti arvesse võetud Prantsuse ametiasutuste käitumist, kes ei edastanud menetluse algatamise otsust hagejatele — keda loeti abisaajateks —, nagu neilt seda menetluse algatamise otsuses oli nõutud.

72 Komisjon toonitab, et kohtupraktika kohaselt ei eelda EÜ artikli 88 lõige 2 konkreetsete isikute individuaalset teavitamist, vaid seda, et kõiki potentsiaalselt huvitatud isikuid on menetluse algatamisest teavitatud ning et neil on võimalus selle kohta esitada oma märkused. Neil asjaoludel tundub, et teatise avaldamine Euroopa Ühenduste Teatajas on asjakohane ja piisav meetod informeerimaks kõiki huvitatud isikuid ametliku uurimismenetluse algatamisest (Euroopa Kohtu 14. novembri 1984. aasta otsus kohtuasjas 323/82: *Intermills vs. komisjon*, EKL 1984, lk 3809, punkt 17, ning *Esimese Astme Kohtu* 21. jaanuari 1999. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-129/95, T-2/96 ja T-97/96: *Neue Maxhütte Stahlwerke ja Lech-Stahlwerke vs. komisjon*, EKL 1999, lk II-17, punkt 232). Käesolevas asjas vastab menetluse algatamise otsus, mis on avaldatud Euroopa Ühenduste Teatajas 5. veebruaril 2000, neile nõuetele, kuna see teatis andis huvitatud isikutele üldist teavet abiprojekti oluliste osade kohta ning tõi välja projekti punktid, mille kohta komisjonil oli kahtlusi.

- 73 Peale selle kinnitab komisjon, et isegi kui hagejad ei pidanud ennast abisaajateks, ei saa põhjendatult väita, et neid nimetatud menetlus ei puudutanud, kuna kohtupraktikast nähtub, et EÜ artikli 88 lõikes 2 silmas peetud huvitatud isikud ei ole mitte ainult abi kaudu soodustusi saanud ettevõtja või ettevõtjad, vaid ka isikud, ettevõtjad või ettevõtjate ühendused, kelle huve võib abi andmine mõjutada, eriti konkureerivad ettevõtjad (eespool viidatud kohtuotsus *Intermills vs. komisjon*, punkt 16, ning *Esimese Astme Kohtu* 21. märtsi 2001. aasta otsus kohtuasjas T-69/96: *Hamburger Hafen- und Lagerhaus jt vs. komisjon*, EKL 2001, lk II-1037, punkt 40).
- 74 Lisaks sellele, vastuseks hagejate argumendile, et komisjon on pärast menetluse algatamise otsuse avaldamist muutnud oma abisaajate käsitlust, mistõttu oleks pidanud nende menetluslikest tagatistest kinnipidamiseks avaldama uue menetluse algatamise otsuse, kinnitab komisjon, et tema Prantsuse Vabariigi vastu esitatud vastuväited ei ole ametliku uurimismenetluse käigus muutunud. Nii selgitas menetluse algatamise otsus komisjoni kahtlusi abi seitsmendale direktiivile vastavuse osas; lõplikus otsuses on seda abi hinnatud nimetatud direktiivi artikli 4 lõikes 7 ette nähtud tingimuste seisukohalt ning leitud, et see on ühisturuga kokkusobimatu.
- 75 Teiseks kinnitavad hagejad, et komisjon on rikkunud määruse nr 659/1999 artikli 6 lõike 1 kolmandat lauset, rahuldamata EURL-i *Le Levant* 114 19. juuli 2001. aasta kirjas esitatud taotlust ühekuulise märkuste esitamise tähtaja pikendamise kohta. See tähtaja pikendamise taotlus on siiski piisavalt põhjendatud, arvestades, et investorid võisid õigustatult leida, et menetluse algatamise otsus neid ei puudutanud ning et komisjon ei pea riigiabi valdkonnas otsuseid tegema teatud kindla tähtaja jooksul.

76 Komisjon toob välja, et EURL-i Le Levant 114 13. juuli 2001. aasta kirjast nähtub, et ta sai 5. veebruaril 2000 avaldatud menetluse algatamise otsusest teada hilinemisega. See hilinenud teadasaamine kehtis ka teiste EURL-ide Le Levant suhtes, kuna nende kõigi juhataja on üks Panga töötaja ning just EURL-i Le Levant 114 juhataja volitas selle äriühingu nõukogu sekkuma komisjoni algatatud haldusmenetlusse. Seega ei ole EURL-i Le Levant 114 menetlusse, mille tulemusel võeti vastu vaidlustatud otsus, sekkumata jätmise esile kutsunud asjaolu seotud menetluse algatamise otsuse sisuga, vaid ainult selle äriühingu poolt menetluse algatamise otsusest ja ametliku uurimismenetluse toimumisest hilinenud teadasaamisega. Hagejad ei saa seega väita, et menetluse algatamise otsuse sisust tulenevalt leidsid nad, et see menetlus neid ei puudutanud ning et seetõttu on rikutud nende menetluslikke tagatiseid. Peale selle toob komisjon välja, et pärast menetluse algatamise otsuse avaldamist ette nähtud tavaline ühekuuline tähtaeg oli ammu möödunud, nagu ta märkis oma 24. juuli 2001. aasta kirjas vastuseks kahele EURL-i Le Levant 114 kirjale.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

77 EÜ artikli 88 lõike 2 esimeses lõigus on sätestatud:

„Kui komisjon leiab pärast asjassepuutuvatelt isikutelt selgituste küsimist, et riigi poolt või riigi ressurssidest antav abi ei sobi ühisturuga kokku artikli 87 järgi või et sellist abi kasutatakse valel eesmärgil, siis otsustab komisjon, et asjassepuutuv riik peab säärase abi lõpetama või muutma seda komisjoni määratud tähtaja jooksul.”

- 78 Sellest sättest nähtub, et enne abi ühisturuga kokkusobimatuks tunnistamist peab komisjon küsima asjassepuutuvatelt isikutelt selgitusi.
- 79 Selle kohustuse ulatus on täpsustatud määruse nr 659/1999 artikli 1 punktis h, milles sätestatud definitsiooni kohaselt on huvitatud pool „mis tahes liikmesriik, isik, ettevõtja või ettevõtjate ühendus, kelle huve võib abi andmine mõjutada, eriti abi saaja, konkureerivad ettevõtjad ja ametiliidud.”
- 80 Juhul kui — nagu käesolevas asjas — ametlik uurimismenetlus puudutab ebaseaduslikult antud abi, on abisaaja kindlakstegemise küsimus väga oluline, kuna määruse nr 659/1999 artikli 14 lõige 1 sätestab, et kui tehakse „negatiivne otsus”, milles leitakse, et abi on ühisturuga kokkusobimatu, „nõuab komisjon, et kõnealune liikmesriik peab võtma kõik vajalikud meetmed, et abisaajalt abi tagasi saada”.
- 81 Seega tuli käesoleva asja hagejatelt, s.o investoritelt, kellel oli lubatud oma investeeringuid maksustatavast tulust maha arvata, haldusmenetluse käigus selgitusi küsida, kuna neid on vaidlustatud otsuses nimetatud otsesteks abisaajateks (35. põhjendus) ning kuna tegemist on eespool viidatud määratluse tähenduses „huvitatud pooltega”.
- 82 Abisaaja kindlakstegemine on kindlasti käsitletav „asjakohaste faktide ja õigusküsimustena” määruse nr 659/1999 artikli 6 lõike 1 esimese lause tähenduses, mis peab

viidatud sätte kohaselt, juhul, kui see vastavas menetluse staadiumis võimalik on, sisalduma menetluse algatamise otsuses, kuna selle kindlakstegemise põhjal saab komisjon teha abi tagastamise otsuse.

- 83 Tegelikult ei saa järeldada, et selliselt huvitatud poolelt on asjakohasel viisil selgitusi küsitud, kui teda ei ole vaidlusalase abi saajana nimetatud ei menetluse algatamise otsuses ega ametliku uurimismenetluse mõnes hilisemas staadiumis, mis eelneb abi ühisturuga kokkusobimatuks tunnistava lõpliku otsuse vastuvõtmisele, kuna ta võib õigustatult arvata, et sellised selgitused ei ole vajalikud, sest teda ei ole tagastatava abi saajana määratletud.
- 84 Selles kontekstis, s.o selleks et selgitada, kas tagastatava abi saajatelt on tõepoolest haldusmenetluse käigus selgitusi küsitud, tuleb esmalt kontrollida 5. veebruaril 2000 Euroopa Ühenduste Teatajas avaldatud menetluse algatamise otsust.
- 85 Komisjon märkis selles otsuses, et tal on tekkinud kahtlusi seitsmenda direktiivi artikli 4 lõikes 7 ette nähtud tingimuste järgimise suhtes. Ta kutsus samuti huvitatud pooli üles esitama märkusi ühe kuu jooksul alates otsuse avaldamise kuupäevast. Esimese Astme Kohus leiab siiski, et menetluse algatamise otsuses ei olnud kusagil viidatud investoritele kui väidetava abi võimalikele saajatele, vaid see lubas vastupidi järeldada, et asjaomane abisaaja oli CIL, keda oli nimetatud kui laeva operaatorit ja lõplikku omanikku.

86 Erainvestorite kohta on menetluse algatamise otsuse osa pealkirjaga „Kokkuvõte” kolmandas lõigus märgitud:

„Laev [...] on finantseeritud erainvestorite poolt, kes rentisid selle siis CIL-ile. Neil investoritel oli lubatud vastavalt komisjoni poolt heaks kiidetud maksurežiimile investeeritud summasid maksustatavast tulust maha arvata [...]”

87 Seevastu CIL-i kohta oli selles otsuses samas kohas täpsustatud:

„Komisjon leidis, et maksusoodustused moodustasid neto toetusekvivalendina 34%. Need soodustused võimaldasid CIL-il laeva rentida väga madala hinnaga. CIL on reisilaeva operaator (ja lõplik omanik) [...] CIL kohustub laeva käitama vähemalt 5 aasta jooksul, kasutades Saint-Pierre'i ja Miqueloni peamise alg- ja sihtkohana ning selle investoritelt selle ajavahemiku möödudes välja ostma.”

88 Seega võisid investorid õigustatult mõelda, et neid ei olnud menetluse algatamise otsuses silmas peetud, arvestades asjaolu, et selles oli välja toodud, et maksurežiim, mille alusel neil oli lubatud investeeritud summasid maksustatud tulust maha arvata — loi Pons —, oli komisjoni poolt heaks kiidetud.

89 Lisaks nähtub esialgse uurimismenetluse käigus Prantsuse ametiasutuste ja komisjoni vahel toimunud arutelude sisust, et ainus menetluse selles staadiumis

mainitud abisaaja oli CIL, laeva „operaatorist omanik”, mitte erainvestorid (vt Prantsuse ametiasutuste 12. mai 1999. aasta kirja komisjonile). Niisiis sai neil asjaoludel haldusmenetluses osaleda CIL, ei saanud aga erainvestorid (vt vaidlustatud otsus, 10. ja 11. põhjendus).

- 90 Väidetavat CIL-i esialgset nimetamist abisaajana toetab ka asjaolu, et menetluse algatamise otsus viitab abisaaja mõistele ainsuses, mitte abisaajatele, nagu vaidlustatud otsus. Nii nõudis komisjon Prantsuse ametiasutustelt menetluse algatamise otsuses (osa pealkirjaga „Kirja tekst” eelviimane lõik) selle otsuse koopia edastamist viivitamatult „abisaajale”.
- 91 Seega tuleb järeldada, et kuna erainvestoreid ei olnud menetluse algatamise otsuses abisaajatena nimetatud, ei küsitud neilt selles staadiumis EÜ artikli 88 lõike 2 kohaselt „selgitusi” ega „kutsut[ud] [...] üles esitama märkusi ettenähtud aja jooksul” määruse nr 659/1999 artikli 6 lõike 1 tähenduses.
- 92 Neil asjaoludel tuleb lisaks kontrollida komisjoni vastust EURL-i Le Levant 114 19. juuli 2001. aasta kirjas esitatud taotlusele pikendada huvitatud pooltele menetluse algatamise otsuse kohta märkuste esitamiseks antud ühekuulist tähtaega. Määruse nr 659/1999 artikli 6 lõike 1 viimases lauses on sätestatud, et „[t]eatud nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib komisjon pikendada [huvitatud pooltele menetluse algatamise otsuse kohta märkuste esitamiseks antud tavalist ühekuulist tähtaega]”.

- 93 Komisjon vastas seega EURL-i Le Levant 114 kirjale 24. juuli 2001. aasta kirjaga leides, et huvitatud pooltele märkuste esitamiseks antud ühekuuline tähtaeg alates menetluse algatamise otsuse avaldamisest oli juba „ammu möödunud”, võtmata seisukohta EURL-i Le Levant 114 esitatud taotluse kohta seda tähtaega pikendada. Seda keeldumist tuleb seda enam kritiseerida, et menetluse algatamise otsus ei nimetanud erainvestoreid tagastatava abi saajatena, vaid lubas vastupidi arvata, et abisaaja oli CIL, keda oli määratletud kui laeva operaatorit ja lõplikku omanikku.
- 94 Seega, kuna komisjon ei lubanud EURL-il Le Levant 114 esitada menetluse algatamise otsuse kohta märkusi, jättes tähtaja pikendamise taotluse rahuldamata, selgitamata isegi põhjuseid, miks 19. juuli 2001. aasta taotlus ei olnud „piisavalt põhjendatud”, on komisjon rikkunud määruse nr 659/1999 artikli 6 lõike 1 kolmandat lauset.
- 95 Selle rikkumise puudumisel, s.o kui hagejatel või EURL-il Le Levant 114 oleks olnud tegelik võimalus esitada ametliku uurimismenetluse käigus märkusi nende tagastatava abi saajateks nimetamise kohta, ei ole välistatud, et menetlus oleks lõppenud teistsuguse lahendusega, mis puudutab eelkõige abi ühisturuga kokkusobimatuks tunnistamist vastavalt EÜ artikli 87 lõikes 1 määratletud tingimustele.
- 96 Peale selle tuleb välja tuua, et komisjon ei saa ennast õigustada nende riigiabi valdkonna kohustuste formaalse tõlgendamisega, kuna siin on oluline see, et üksikisikul, kelle suhtes komisjon teeb teda kahjustava otsuse, nimetades teda

ühistoruga kokkusobimatu abi saajaks, kellelt see abi tuleb tagasi saada, peab olema võimalus esitada enne sellise otsuse vastuvõtmist märkusi.

- 97 Seega tuleb käesolevas asjas asuda seisukohale, et vaidlustatud otsus on tehtud erainvestoritele sellist võimalust andmata. Kuulamata ära EURL-i Le Levant 114 ning määratlemata menetluse algatamise otsuses investoreid võimalikult ühisoruga kokkusobimatu tagasinõutava abi saajatena, on komisjon rikkunud ühenduse õiguse üldpõhimõtet. See põhimõte nõuab, et igale isikule, kelle suhtes võidakse teha temale kahjulik otsus, tuleb anda võimalus teha tegelikult teatavaks oma seisukoht komisjoni poolt vaidlusaluse otsuse põhjendamiseks tema vastu kasutatud asjaolude kohta. Nii on Euroopa Kohus menetluses, mis puudutab EÜ artikli 86 lõike 3 (endine EÜ asutamislepingu artikli 90 lõige 3) kohaldamist, või ka riigiabi valdkonnas, kus komisjoni otsuse adressaat on asjasse puutuv liikmesriik, tunnustanud asjaomase riikliku meetme abisaajateks olevate ettevõtjate õigust olla ära kuulatud, tuues välja, et need ettevõtjad olid vaidlustatud riikliku meetme otsesed abisaajad, et neid oli selles meetmes nimeliselt nimetatud ja vaidlusalases otsuses spetsiaalselt silmas peetud ning et selle otsuse majanduslikud tagajärjed puudutasid neid otseselt (Euroopa Kohtu 12. veebruari 1992. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-48/90 ja C-66/90: Madalmaad jt vs. komisjon, EKL 1992, lk I-565, punktid 50 ja 51).
- 98 Eespool esitatud põhjendustest nähtub, et komisjon on rikkunud EÜ artikli 88 lõiget 2 ja määruse nr 659/1999 artikli 6 lõiget 1.
- 99 Järelikult tuleb teine väide lugeda põhjendatuks, ilma et oleks vaja kontrollida EIÕK artikli 6 põhimõtete rikkumisele tuginevat argumenti.

2. Kolmas väide, mis põhineb EÜ artikli 87 lõike 1 rikkumisel, ja üheksas väide, mis tugineb põhjendamiskohustuse rikkumisele

— Poolte argumendid

100 Esiteks väidavad hagejad, et vaidlustatud otsus rikub EÜ artikli 87 lõiget 1, kuna nimetab erainvestoreid abisaajateks, samas kui asjaomane meede ei anna neile mingeid konkurentsieeliseid ega kahjusta liikmesriikidevahelist kaubandust. Abisaaja ettevõtjaks selle sätte tähenduses saab nimetada ainult eelistatud ettevõtjat, kes abi tõttu satub soodsamasse olukorda võrreldes oma konkurentidega. Abi tegeliku saaja kindlakstegemine, kes ei pruugi olla formaalselt meetme adressaat, eeldab seega selle ettevõtja kindlakstegemist, kes kasutab tegelikult tema majandustegevusega seotud ja konkurentsi kahjustada võivat majanduslikku eelist (Euroopa Kohtu 21. märtsi 1991. aasta otsus kohtuasjas C-303/88: Itaalia *vs.* komisjon, EKL 1991, lk I-1433, punkt 57).

101 Käesolevas asjas kinnitavad hagejad, et esineb oluline erinevus erainvestorite — kes on antud maksusoodustuste otsesed adressaadid — ja huvitatud ettevõtja, s.o operaator CIL-i vahel — kes on kaudselt majandusliku eelise saaja asjaomasel turul ja järelikult riigiabi saaja (vt eristamise kohta maksusoodustuse ja majandusliku eelise kaudu abi saajate vahel Euroopa Kohtu 19. septembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-156/98: Saksamaa *vs.* komisjon, EKL 2000, lk I-6857, punktid 26 ja 27). Maksusoodustus on vaid üks abi andmise vahend, mitte aga erainvestorite tasandil konkurentsi kahjustav tegelik eelis. Nii ajab vaidlustatud otsus segamini maksusoodustuse, millest erainvestorid saavad otsesest kasu, nagu on märgitud 35. põhjenduses, sellest kaudselt tuleneda võiva konkurentsieelisega, mida saab ainult CIL. Asjaolu, et investorid saavad maksusoodustust, ei luba veel järeldada, et nad saavad määratletud turul liikmesriikidevahelist kaubandust kahjustava konkurentsieelise.

102 Hagejad kinnitavad samuti, et vaidlustatud otsus rikub põhjendamiskohustust, kuna see ei täpsusta, milles seisneb erainvestoritele antud eelis (Euroopa Kohtu 24. oktoobri 1996. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-329/93, C-62/95 ja C-63/95: Saksamaa jt vs. komisjon, EKL 1996, lk I-5151, punkt 56). Selles osas vaidlevad nad vastu asjaolule, et vaidlustatud otsus peab neid siiski abisaajateks — selgitamata majanduslikku eelist, mida nad oleks võinud saada ilma, et nad laeva kasutamise eest kuidagi vastutaks — ainuüksi seetõttu, et neile on antud tulumaksusoodustust, tuues 39. põhjenduses välja, et kuigi on kaheldav, et mõnd erainvestorit saaks eraldi lugeda vastutavaks abi valel eesmärgil kasutamises, saavad need investorid siiski kasu maksusoodustustest ja seda ka soodustingimustel ostetud laeva omanikena.

103 Vaidlustatud otsuse põhjendused on samuti omavahel vastuolus, kuna selles tahetakse omistada majandusliku eelise tagajärgi erinevatele investoritele, samas kui see on tegelikult antud kas ehitajale laevaehituseks või CIL-ile laeva juhtimise ja käitamise raames. Nii on vaidlustatud otsuse 41. põhjenduses laevaehitaja kohta välja toodud, et abi ei tule tagasi saada temalt, kuna teda ei saa pidada vastutavaks laeva kasutamise eest pärast selle üleandmist. Veidi eespool selgitab 37. põhjendus, et laevaehitajat võib lugeda kaudseks abisaajaks, kuna see võimaldas tal saada tellimuse, mida ta võib-olla muidu ei oleks saanud. Samas, mis puutub CIL-i, siis komisjon oleks pidanud temale kohaldama vastutust OECD põhinormide väidetava rikkumise eest, kuna see äriühing vastutab laeva kasutamise eest. Sellest vaatepunktist ei ole vaidlustatud otsuses selgitatud, kuidas jätkaks abi tagasi nõudmine erainvestoritelt operaatori ja kaasomandi juhi ilma lõplikust majanduslikust eelisest, kui laev on talle juba müüdnud soodushinnaga.

104 Teiseks kinnitavad hagejad, et vaidlustatud otsus rikub EÜ artikli 87 lõiget 1 ja põhjendamiskohustust, kuna selles ei ole selgitatud, kuidas asjaomane abi võib konkurentsi ja ühendusesisest kaubavahetust mõjutada (eespool viidatud Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas *Intermills vs. komisjon*, punkt 38; 13. märtsi 1985. aasta otsus liidetud kohtuasjades 296/82 ja 318/82: *Madalmaad ja Leeuwarder Papierwarenfabriek vs. komisjon*, EKL 1985, lk 809, punktid 22–24, ning eespool viidatud otsus liidetud kohtuasjades *Saksamaa jt vs. komisjon*, punktid 52 ja 53). Eelkõige toovad hagejad välja, et vaidlustatud otsus ei määratle turgu, millel konkurentsi võidakse kahjustada ja millel erainvestoritel oleks eelis. Nii ei selgu vaidlustatud otsusest, kas asjasse puutuv turg on kruisiteenuste turg või kruisilaevadega seotud kaupade turg, ega ka seda, millise geograafilise ulatusega on see turg, mis võib olla ülemaailmne, regionaalne või kohalik Saint-Pierre'i ja Miqueloni turg. Vaidlustatud otsuses ei ole samuti määratletud kõnealust konkurentsimoonutust, mida on seda raskem teha, et loi Pons on kohaldatav kõikidele maksukohustuslastele ning kuna maksumeede, mis annab kõikidele maksukohustuslastele ühte moodi soodustusi, ei kahjusta konkurentsi (vt EÜ asutamislepingu artikli [88] lõike 2 rakendamisest tulenev komisjoni teatis (EÜ) 96/K 266/14 teistele liikmesriikidele ja muudele huvitatud isikutele riigiabi kohta, mille Hispaania on andnud tööstussõidukite ostmiseks, *Plan Renove Industrial* (EÜT 1996, C 266, lk 10). Loi Pons on selektiivne vaid lõplike abisaajate seisukohast, kuna sellest saavad täielikult kasu ainult teatud Prantsuse ülemeremaades asuvad ettevõtjad. Lõpetuseks ei kahjusta erainvestorite maksuseisund kuidagi liikmesriikidevahelist kaubandust.

105 Kolmandaks märgivad hagejad, et komisjoni 30. märtsi 1999. aasta otsus 1999/719/EÜ riigiabi kohta, mida Prantsusmaa kavatses anda arenguabina kahe reisilaeva müügiks, mille on ehitanud Atlandi laevaehitajad ja mille käitaja on Renaissance Financial Prantsuse Polüneesial (EÜT L 292, lk 23; edaspidi „Renaissance'i otsus”), mis tunnistab ühisturuga kokkusobivaks riigiabi, mille Prantsuse Vabariik kavatses anda erainvestoritele loi Pons kaudu tehtavate maksusoodustuste vormis, eristab samuti investorit ja ettevõtjat, kuna selles on märgitud, et tegelikult abisaajaks tuleb pidada Renaissance Financiali, mitte aga füüsilisest isikust investoreid. Peale selle on

Renaissance'i otsuses samuti märgitud, et laevaehitaja oleks tegelik abisaaja juhul, kui selles otsuses välja toodud tingimustest ei oleks kinni peetud, nimelt kui abi ei oleks kooskõlas seitsmenda direktiivi artikli 4 lõikega 7. Lisaks sellele, mis puutub OECD tingimuste kohaldamisse, eelkõige tegeliku omaniku asukohaga seotud tingimusse ja tingimusse, mille kohaselt abisaajaks olev ettevõtja ei tohi olla välismaa ettevõtja mittetegutsev tüarettevõtja, siis ei ole asjaomaseid investoreid laeva tegelike omanikena või abisaajana nimetatud ei Renaissance'i otsuses, komisjoni 31. juuli 1992. aasta otsuses 92/569/EMÜ Saksamaa poolt Coscole (Hiina) nelja konteinerlaeva ostmiseks antava abi projekti kohta (EÜT L 367, lk 29; edaspidi „Cosco otsus”) ega menetluse algatamise otsuses käesolevas asjas.

106 Esiteks väidab komisjon, et projekt Le Levant viidi ellu erainvestoritele maksusoodustuste andmiseks. Asjaolu, et see skeem vastab Prantsuse õigusele, ei taga iseenesest, et see on seaduslik riigiabi suhtes kohaldatavate õigusnormide seisukohast. Seoses sellega kinnitab komisjon, olles meelde tuletanud, et loi Pons kohaldamise juhtumitest laevaehituse sektoris tuleb temale teatada, et iga erainvestor sai EURL-ide maksustamise läbipaistvusest tulenevalt loi Pons'is teatud ülemeremaadesse tehtavatelt investeeringutelt ettevõtjatele ettenähtud tulumaksusoodustust. Järelikult toimib loi Pons kohaldamisest tulenev maksusoodustuse vormis antud riigiabi kui põhitegevuseks antud abi laeva omanikele ja operaatoritele kruiside korraldamiseks.

107 Teiseks väidab komisjon, et juba vaidlustatud otsuse pealkirigi väljendab selgelt, et asjaomane abi puudutab reisilaeva käitamist kasutamiseks Saint-Pierre'il ja Miquelonil. Komisjoni analüüs projekti Le Levant „arengualase” sisu ja majanduslike hüvede kohta näitab samuti, et vaidlustatud otsus viitab kruisilaeva käitamisele ja

kruisiide korraldamisele. Sama nähtub ka loi Pons enda laadist ja projekti Le Levant eripärast. Komisjon rõhutab samuti, et vaidlustatud otsuses on selgelt öeldud, et investorid, sel ajal laeva omanikud, said maksusoodustusi, mis olid suunatud iseloomulike raskuste kompenseerimiseks seoses tootliku investeeringuga, mis on kasutatav ülemeremaades viie aasta jooksul, mille järel pidid nad laeva müüma CIL-ile sellise hinnaga, et abi kandus viimasele üle, nii et temast saaks lõplik abisaaja vaid siis, kui laev oleks temale müüdud soodushinnaga (vaidlustatud otsuse 36., 39. ja 40. põhjendus). Lõpetuseks toob komisjon välja, et vaidlustatud otsuse 16. põhjenduses on täpsustatud reegleid, millele vastavust asjaomase abi puhul kontrollitakse, s.o seitsmenda direktiivi artikli 4 lõige 7, ning et 33. põhjendus kujutab endast selle kontrolli järeldust, s.o seda, et see abi ei vasta selles sättes ette nähtud tingimustele. Miski ei luba sellest analüüsist järeldada, et abisaaja pidi olema laevaehitaja.

- 108 Kolmandaks kinnitab komisjon, et vaidlustatud otsus ei ole tema varasema otsustuspraktikaga vastuolus. Renaissance'i otsuse kohta märgib ta, et tegemist oli tegelikult loi Pons kohaldamise juhtumiga ning et Prantsuse ametiasutused olid komisjonile märkinud, et asjaomasel finantseerimisskeemis oli ette nähtud, et selles osalevad üksikisikutega seotud struktuurid, ning et kuna investeering anti liisinguna operaatorete võtjale, kontrollisid ametiasutused, et maksusoodustus kanduks viimati nimetatud isikule üle tema maksukohustuste vähendamise kaudu. See otsus oli siiski vastu võetud liikmesriigi esitatud teabe alusel, mille kohaselt asjaomased investorid olid emamaa äriühingud ja kasutatud skeem võimaldas maksusoodustuse ülekandumist operaatorist laevaomanikule, mis on oluline sisuline erinevus võrreldes käesoleva asjaga. Cosco otsuse kohta toob komisjon välja, et selle asjaolud olid käesoleva asja omadest põhimõtteliselt erinevad, kuna Hiina laevaomanik Cosco oli tellinud Saksa laevaehitajatelt konteinerlaevu ning kuna teatatud abi oli mõeldud asjaomase laeva lepingulise hinna ühe osa katmiseks.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

- 109 EÜ artikli 87 lõige 1 sätestab, et „[k]ui käesolevas lepingus ei ole sätestatud teisiti, on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kui võrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust”.
- 110 Abi kvalifitseerimiseks ühisturuga kokkusobimatu riigiabina peavad kõik need tingimused olema täidetud (Euroopa Kohtu 21. märtsi 1990. aasta otsus kohtuasjas C-142/87: Belgia vs. komisjon, kohtuotsus „Tubemeuse”, EKL 1990, lk I-959, punkt 25; 16. mai 2002. aasta otsus kohtuasjas C-482/99: Prantsusmaa vs. komisjon, EKL 2002, lk I-4397, punkt 68, ning 24. juuli 2003. aasta otsus kohtuasjas C-280/00: Altmark Trans ja Regierungspräsidium Magdeburg, EKL 2003, lk I-7747, punkt 74). EÜ artikli 87 lõikest 1 tuleneb, et need tingimused on järgmised. Esiteks peab olema tegemist riigi sekkumisega või abi andmisega riigi ressurssidest. Teiseks peab see sekkumine ähvardama kahjustada liikmesriikidevahelist kaubandust. Kolmandaks peab see andma selle saajale teatud eeliseid, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist. Neljandaks peab see kahjustama või ähvardama kahjustada konkurentsi.
- 111 Samuti tuleb meelde tuletada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab põhjendusest selguma selgelt ja üheselt õigusi kahjustava otsuse teinud institutsiooni arutluskäik, mis võimaldab huvitatud isikutel võetud meetme põhjuseid mõista ja pädeval kohtul järelevalvet teostada (Euroopa Kohtu 2. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-367/95 P: komisjon vs. Sytraval ja Brink's France, EKL 1998, lk I-1719, punkt 63).
- 112 Vaidlustatud otsus piirdub abi ühisturuga kokkusobimatuse hindamisel märkusega, et laeva *Le Levant* jaoks antud abi tuleb uurida seitsmenda direktiivi artikli 4 lõike 7 sätteid silmas pidades, „arvestades, et tegemist on laevaehitusega seotud arenguabiga

1996. aastal abimeetme (loi Pons) raames, mis oli heaks kiidetud 1992. aastal” (16. põhjendus). Kuigi projekt Le Levant vastab otsuse kohaselt OECD poolt määratletud arenguabi tingimustele, mille komisjon tõi välja liikmesriikidele 3. jaanuaril 1989 saadetud kirjas (18., 19. ja 21. põhjendus), puudub sellel siiski tõeline „arengualane” sisu (20. ja 22.–33. põhjendus). Järelikult on abi vaidlustatud otsusega tunnistanud ühisturuga kokkusobimatuks.

- 113 Siiski ei ole vaidlustatud otsuses uuritud, miks on EÜ artikli 87 lõikes 1 kehtestatud abi ühisturuga kokkusobimatuks tunnistamise tingimused käesolevas asjas täidetud.
- 114 Esimese Astme Kohus tuletab meelde, et EÜ artikli 87 lõikes 1 ette nähtud tingimused peavad olema kindlasti täidetud, et riigiabi oleks ühisturuga kokkusobimatu. Kui kõnesolev abi on ühisturuga kokkusobiv, kuna EÜ artikli 87 lõikes 1 esitatud tingimused ei ole täidetud, ei ole seitsmes direktiiv — mis on vastu võetud EÜ artikli 87 lõike 3 punkt e alusel — kohaldatav, kuna see direktiiv eeldab tingimata, et asjaomane abi oleks EÜ artikli 87 lõike 1 kohaselt ühisturuga kokkusobimatu.
- 115 Seoses sellega nähtub vaidlustatud otsusest esiteks, mis puutub EÜ artikli 87 lõikes 1 esitatud liikmesriikidevahelise kaubanduse kahjustamisega seotud tingimusse, et asjaomane abi puudutab laeva käitamist kasutamiseks Saint-Pierre’il ja Miquelonil (pealkiri ja 5. põhjendus).
- 116 Seega tuleb meelde tuletada, et Saint-Pierre’i ja Miqueloni saarestik on Põhja-Atlandil Newfoundlandi rannikul asuv Prantsuse territoriaalühendus. Tegemist on ühega „ülemeremaadest ja -territooriumitest” (PTOM), mis ei kuulu ühenduse territooriumi hulka.

- 117 Igasuguste selgituste puudumisel selles küsimuses ei ole vaidlustatud otsusest võimalik aru saada, kuidas projekti Le Levant raames antud abi võib vastavalt EÜ artikli 87 lõikes 1 esitatud tingimustele kahjustada liikmesriikidevahelist kaubandust.
- 118 Teiseks, mis puutub abisaajale antud eelise kindlakstegemisega seotud tingimusse ja asjaolusse, et see soodustab teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, nähtub vaidlustatud otsusest, et kuigi otsesed abisaajad olid erainvestorid, olid abi konkurentsi mõjutavad tagajärjed seotud asjaoluga, et CIL sai soodustingimustel laeva käitada Saint-Pierre'il ja Miquelonil (artikkel 1 ja 5. põhjendus).
- 119 Siiski, kuna laevaehitaja ei saanud abist otsest kasu (37. põhjendus), kuna erainvestoreid ei ole vaidlustatud otsuses nimetatud laeva omanikuna, mis renditi hiljem CIL-ile (5. põhjendus) ning kuna CIL, kes käitab nimetatud laeva soodustingimustel, ei ole selles staadiumis abisaaja ja seetõttu ei saa teda pidada vastutavaks abi tagasimaksmise eest (40. põhjendus), tekib küsimus, kuidas annab neis tingimustes asjaolu, et nimetatud investorid finantseerisid laeva ehitamist tänu maksusoodustustele, neile eelise, mis soodustab teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist.
- 120 Kontrollimata, mille poolest annab asjaolu, et investorid said maksusoodustust, konkurentsielise EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses, samas kui vaidlustatud otsus andis nimetatud konkurentsielise CIL-ile, ei ole vaidlustatud otsusest võimalik aru saada, miks on erainvestorid asjaomase abi soodustatud isikud.
- 121 Sama moodi ei ole vaidlustatud otsuses esitatud ühtegi selgitust, millest võiks aru saada, mille poolest asjaolu, et erainvestorid rendivad laeva CIL-ile, võib erainvestorite võimaliku konkurentsielise üle kanda laeva operaatorile.

- 122 Selles küsimuses tuleb esmalt välja tuua, et vaidlustatud otsus erineb lahendusest, milleni komisjoni jõudis Renaissance'i otsuses. Selles asjas tunnistas komisjon ühisturuga kokku sobivaks Prantsusmaa poolt loi Pons kohaldamise kaudu maksusoodustuste vormis antud abi kahe reisilaeva ehitamiseks, et Renaissance Financial saaks neid käitada Prantsuse Polüneesial. Asjaomane finantseerimisskeem oli sarnane käesolevas asjas kasutatuga, kuna see nägi samuti ette laevade omandamise erainvestorite poolt, kes rentisid seejärel laevad Renaissance Financia-lile, et see äriühing saaks neid käitada viie aasta jooksul Prantsuse Polüneesial. Seega leidis komisjon Renaissance'i otsuses, et abi kandus erainvestoritelt üle laeva operaatorile, kes oli tegelik abisaaja, kuna see operaator rentis neid laevu ja kohustus nad viieaastase ajavahemiku möödudes välja ostma.
- 123 Kolmandaks, mis puutub tingimusse, mis on seotud asjaoluga, et abi kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, tuleb leida — nagu nõustus komisjon kohtuis-tungil — et vaidlustatud otsus ei sisalda märkeid, mis võimaldaks kindlaks teha, kuidas ja millisel turul abi kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi.
- 124 Selle analüüsi puudumine on seda olulisem, et vastuseks Prantsuse ametiasutuste 14. juunil 2000 komisjonile esitatud märkustele, milles need ametiasutused väitsid, et laev *Le Levant* tekitas Saint-Pierre'il ja Miquelonil kaubanduse elavnemise, kuna mitmed laevakompaniid näitasid üles huvi seal peatuda, on vaidlustatud otsuse 31. põhjenduses välja toodud, et neid märkusi ei ole abi ühisturuga kokkusobivuse hindamisel vaja arvesse võtta, kuna see väide ei olnud arvuliselt põhjendatud ega saanudki seda tõenäoliselt olla ning kuna selline väide ei puudutanud otseselt projekti *Le Levant* „arengualast” sisu. Seeläbi keeldus komisjon kontrollimast saarestikus või mujal paikneva võimaliku kruisituru andmeid, millel konkurentsi moonutamine võib aset leida.

- 125 Järelikult ei ole vaidlustatud otsusest võimalik aru saada, miks asjasse puutuv abi vastab neljast EÜ artikli 87 lõikes 1 määratletud tingimusest kolmele, mistõttu nimetatud abi on tunnistanud ühisturuga kokkusobimatuks.
- 126 Peale selle tuleb välja tuua, et abi oli heaks kiidetud loi Pons maksurežiimiga, mis lubas maksusoodustusi ülemeredepartemangudes ja -territooriumidel tehtud investeeringutele, ning et komisjon oli selle režiimi 1992. aastal heaks kiitnud (5. ja 16. põhjendus).
- 127 Komisjoni 23. detsembril 1992 avaldatud pressiteates loi Pons kohta oli märgitud, et tema hinnang rajanes „Prantsuse ülemeredepartemangude majanduslikul ja sotsiaalsel olukorral, millega on põhjendatud nende kuulumine piirkondade hulka, millele võib kohaldada EÜ asutamislepingu artikli 92 lõike 3 punktis a (nüüd EÜ artikli 87 lõike 3 punkt a) ettenähtud erandit”. See erand näeb ette abi andmise võimaluse eesmärgiga soodustada majandusarengut piirkondades, kus elatustase on ebanormaalselt madal või kus esineb suur tööpuudus.
- 128 Seega ei ole vaidlustatud otsusest samuti võimalik aru saada, miks asjaomase abi suhtes ei saa kohaldada komisjoni varasemat otsust mitte esitada vastuväiteid loi Pons’is ettenähtud maksumeetmete vastu, nimelt tootlike investeeringute korral Saint-Pierre’i ja Miqueloni turismisektoris.
- 129 Muuseas tuleb rõhutada, et komisjoni varasem praktika näitab, et teistes otsustes laevaehitusele antava abi kohta on ta kontrollinud, kas EÜ artikli 87 lõike 1 tingimused olid täidetud (Cosco otsus; komisjoni 3. märtsi 1999. aasta otsus 1999/657/EÜ, mis puudutab Saksamaa poolt arengubina antud riigiabi Indonee-

siale kahe süvendaja ehitamiseks Volkswerft Stralsundi poolt ja nende müügiks Pengerukanile (Rukindo) (EÜT L 259, lk 19), ning komisjoni 8. juuli 1999. aasta otsus 1999/675/EÜ Saksamaa Liitvabariigi poolt äriühingule Kvaener Warnow Werft GmbH antud riigiabi kohta (EÜT L 274, lk 23)).

130 Eelkõige kontrollis komisjon Cosco otsuses abi mitte ainult seitsmenda direktiivi artikli 4 lõike 7 seisukohast, vaid ka EÜ artikli 87 lõike 1 alusel. Selles asjas oli kõnesolev abi arenguabi, mille Saksamaa valitsus kavatses anda Hiina Rahvavabariigile laenu vormis konteinerlaevade ehitamise finantseerimiseks. Neid laevu pidi käitama Cosco, Pekingis asuv riigiettevõtte. Neid laevu pidid ehitama Saksa laevaehitajad Saksamaal. Käesolevas asjas järeltas komisjon Cosco otsuses, et asjaomane abi kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi ühisturul ja kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust nii laevaehituse kui ka meretranspordi sektoris viisil, mis on vastuolus ühiste huvidega EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses.

131 Kõikidest eespool esitatud põhjendustest nähtub, et vaidlustatud otsuses on tehtud põhjendamisviga, mistõttu Esimese Astme Kohus ei saa oma kontrolli teostada.

132 Järelikult tuleb üheksas väide lugeda samuti põhjendatuks ja seega tuleb vaidlustatud otsus tühistada, kuna komisjon on rikkunud EÜ artiklis 253 kehtestatud põhjendamiskohustust, ilma et teisi hagejate argumente ja väiteid oleks vaja kontrollida.

Hagejate ja komisjoni võimalus tugineda teatud hagiavaldusele lisatud dokumentidele

— Poolte argumendid

- 133 Komisjon väidab, et hagejad ei saa Esimese Astme Kohtus tugineda faktilistele asjaoludele, mida ei ole haldusmenetluses käsitletud (Esimese Astme Kohtu 6. oktoobri 1999. aasta otsus kohtuasjas T-110/97: Kneissl Dachstein vs. komisjon, EKL 1999, lk II-2881, punkt 102), tuues samas välja, et küsimust hagejate osalemisest nimetatud menetluses on käsitletud vaidluse sisulise arutamise käigus. Neil asjaoludel puudub tähendus, sest need kordavad haldusmenetluse käigus käsitletud dokumentides esitatud fakte, ning need on vastuvõetamatud, kuna nendega on esitatud faktilisi asjaolusid, mida ei ole haldusmenetluses käsitletud. Viimati nimetatud põhjendustel ei peaks hageja saama kohtumenetluses tugineda järgmistele dokumentidele: Panga ja CIL-i 19. augustil 1996 esitatud taotlus projekti Le Levant heakskiitmiseks, Prantsuse rahandusministeeriumi 26. novembril 1996 esitatud heakskiitmise otsus, Prantsuse börsitehingute prospektide heakskiitmine komisjoni poolt 3. detsembril 1996, Panga ja CIL-i vahelise kokkuleppe protokoll 9. detsembrist 1996, CIL-i mandaat laeva käitamiseks, Panga ja CIL-i vastastikused ostu-müügi optsioonid ning EURL-ide ja Panga vahelised ostu-müügi optsioonid.
- 134 Siiski kinnitab komisjon omalt poolt, et tal on õigus hagiavalduses esitatud väidete põhjendamatuset tõendamiseks neile dokumentidele tugineda ning et Esimese Astme Kohus võib neid arvesse võtta.
- 135 Hagejad selgitavad, et komisjoni arutluskäik eeldab, et haldusmenetlus on läbipaistev ja õiglane, mis ei olnud käesolevas asjas nii. Veelgi enam, komisjoni viidatud dokumente peaks hagi läbivaatamisel kindlasti kontrollima, kuna need on seotud

selles esitatud tühistamislustega. Peale selle ei käsitle need dokumendid ja neist tulenevad väited mitte haldusmenetlust, vaid projekti Le Levant, ning need võimaldavad kindlaks teha komisjoni meetoodilisi vigu.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

- ¹³⁶ Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt hinnatakse EÜ artikli 230 alusel esitatud tühistamishagi raames ühenduse õigusakti seaduslikkust akti vastuvõtmise ajal olemasolevate faktiliste asjaolude alusel. Elkkõige peab komisjoni järeldusi hindama vaid nende asjaolude alusel, mis olid komisjonile teada neile tuginemise ajal (eespool viidatud 3. oktoobri 2002. aasta otsus kohtuasjas Prantsusmaa *vs.* komisjon, punkt 34; Esimese Astme Kohtu 25. juuni 1998. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-371/94 ja T-394/94: *British Airways jt vs.* komisjon, EKL 1998, lk II-2405, punkt 81; eespool viidatud otsus kohtuasjas *Kneissl Dachstein vs.* komisjon, punkt 47, ning 11. mai 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-111/01 ja T-133/01: *Saxonia Edelmetalle vs.* komisjon, EKL 2005, lk II-1579, punkt 67).
- ¹³⁷ Käesolevas asjas ei teki enam küsimust vaidlusaluste dokumentide kasutamisest, kuna Esimese Astme Kohus otsustas vaidlustatud otsuse menetlusnormide rikkumise ja põhjendamatusse tõttu tühistada.
- ¹³⁸ Igal juhul otsustas Esimese Astme Kohus teise väite kontekstis, et komisjon on rikkunud oma kohustusi ning ei ole võtnud vajalikke meetmeid, et hagejad oleks ametliku uurimismenetluse käigus saanud esitada EÜ artikli 88 lõikes 2 ettenähtud selgitusi.

139 Seega said hagejad vaidlustatud otsuse tühistamise nõude toetuseks tugineda vaidlusalustele dokumentidele ja komisjon sai neid argumente kohtumenetluses vaidlustada. Siiski võib Esimese Astme Kohus neid dokumente igal juhul kontrollida ainult oma pädevuse piires. Kui need dokumendid sisaldavad faktilisi asjaolusid, mis võivad olla vastuolus komisjonile haldusmenetluse käigus teada olnud faktiliste asjaoludega, mille alusel ta vaidlustatud otsuse vastu võttis, ei saa Esimese Astme Kohus anda komisjoni asemel hinnangut selle kohta, milline võib olla nimetatud faktiliste asjaolude majanduslik ja õiguslik mõju tema analüüsile. Komisjon väidab õigesti oma menetluskomisjoni dokumentides (kostja vastus, punkt 110), et kui Esimese Astme Kohus seda teeks, analüüsiks ta asjaolusid ise ja teeks väidetavatest uutest faktilistest asjaoludest oma järeldused, selle asemel et kontrollida vaidlustatud otsuse seaduslikkust. See ei ole aga Esimese Astme Kohtu ülesanne. Kui ühenduse kohus ei või asendada otsuse vastuvõtja poolt faktilistele asjaoludele eelkõige majanduslikust küljest antud hinnangut (Euroopa Kohtu 15. juuni 1993. aasta otsus kohtuasjas C-225/91: *Matra vs. komisjon*, EKL 1993, lk I-3203, punkt 23, ning Esimese Astme Kohtu 15. juuni 2000. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97–T-607/97, T-1/98, T-3/98–T-6/98 ja T-23/98: *Alzetta jt vs. komisjon*, EKL 2000, lk II-2319, punkt 130), siis veel vähem võib ta anda uue hinnangu, tuginedes faktilistele asjaoludele, mida ei ole komisjoni haldusmenetluses käsitletud.

Kohtukulud

140 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud komisjoni kahjuks, jäetakse komisjoni kohtukulud tema enda kanda ning temalt mõistetakse välja hageja kohtukulud, sealhulgas ajutiste meetmete kohaldamisega seotud kulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (esimene koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

- 1. Tühistada komisjoni 25. juuli 2001. aasta otsus 2001/882/EÜ, mis puudutab Prantsusmaa poolt arenguabi vormis antud riigiabi reisilaevale Le Levant, mille ehitas Alstom Leroux Naval kasutamiseks Saint-Pierre'il ja Miquelonil.**
- 2. Jätta komisjoni kohtukulud tema enda kanda ning mõista temalt välja hagejate kohtukulud, sealhulgas ajutiste meetmete kohaldamisega seotud kulud.**

Vesterdorf

Cooke

García-Valdecasas

Labucka

Trstenjak

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 22. veebruaril 2006 Luxembourgis.

Kohtusekretär

Koja esimees

E. Coulon

B. Vesterdorf

Sisukord

Õiguslik raamistik	II - 273
Loi Pons ja komisjoni otsus mitte esitada vastuväiteid EÜ artiklite 87 ja 88 alusel ...	II - 273
Nõukogu direktiiv 90/684/EMÜ laevaehitusele antava abi kohta	II - 274
Haldusmenetlusega seotud sätted	II - 275
Vaidluse aluseks olevad asjaolud ja menetlus	II - 277
Projekti Le Levant kirjeldus	II - 277
Haldusmenetlus	II - 278
Vaidlustatud otsus	II - 280
Seotud kohtumenetlused	II - 282
Poolte nõuded	II - 286
Õiguslik käsitlus	II - 287
Teatud hagejate poolt esitatud hagiavalduse vastuvõetavus	II - 287
1. Volitused teatud EURL-ide nimel hagiavalduse esitamiseks	II - 287
— Poolte argumentid	II - 287
— Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 288
2. Volitused teatud füüsiliste isikute esindamiseks	II - 289
— Poolte argumentid	II - 289
— Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 290
Sisu	II - 291
1. Teine väide	II - 292
— Poolte argumentid	II - 292
— Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 295
	II - 317

2. Kolmas väide, mis põhineb EÜ artikli 87 lõike 1 rikkumisel, ja üheksas väide, mis tugineb põhjendamiskohustuse rikkumisele	II - 302
— Poolte argumendid	II - 302
— Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 307
Hagejate ja komisjoni võimalus tugineda teatud hagiavaldusele lisatud dokumentidele	II - 313
— Poolte argumendid	II - 313
— Esimese Astme Kohtu hinnang	II - 314
Kohtukulud	II - 315